

Ekonomide ve bankacılık sektöründe gelişmeler

**Ocak-Eylül 2012 dönemi
deđerlendirmesi**

Sunum

Uluslararası piyasalardaki gelişmeler

Türkiye ekonomisine ilişkin temel göstergeler

Bankacılık sektöründe gelişmeler

Gündemdeki konular ve beklentiler

Uluslararası gelişmeler

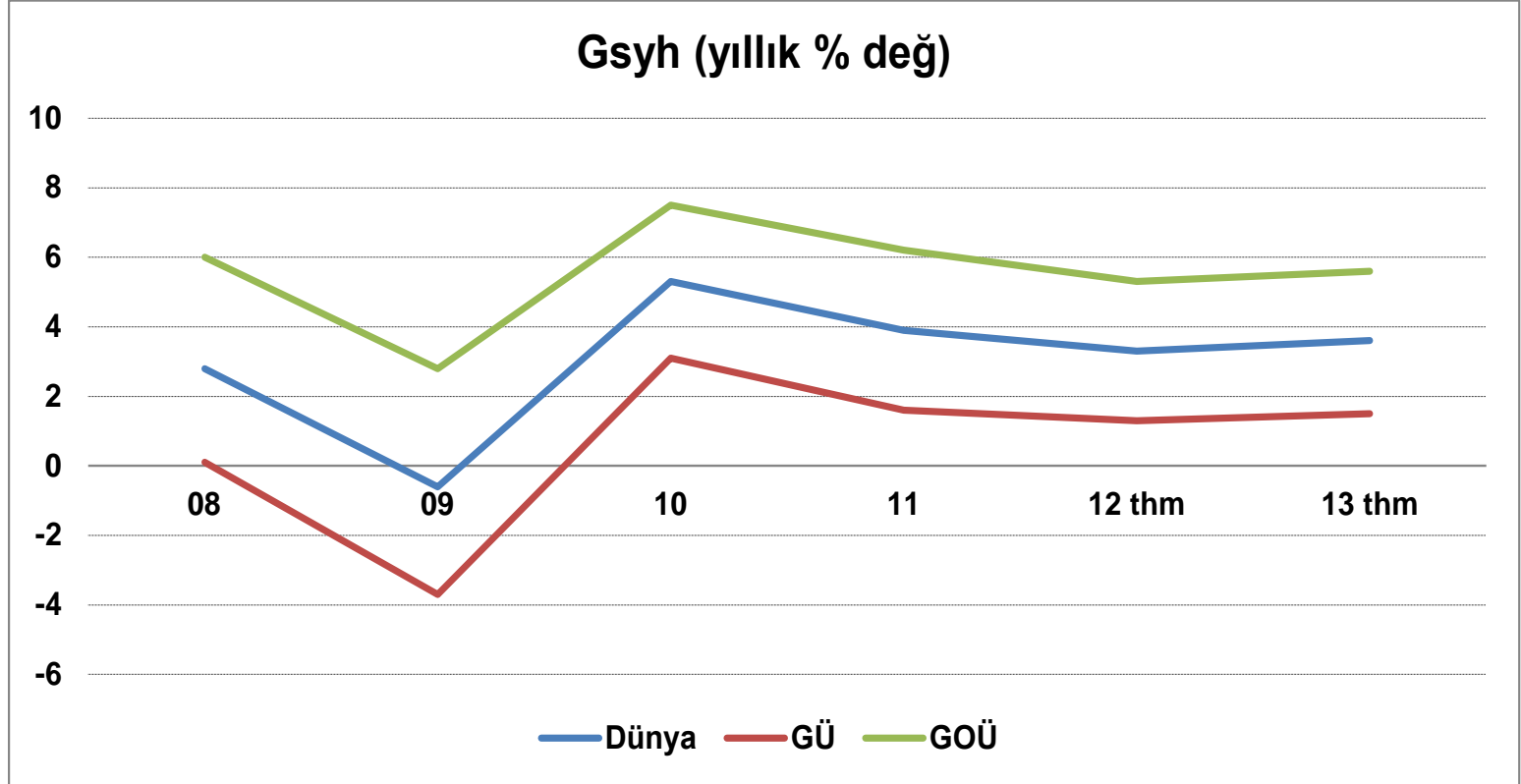
- **Uluslararası piyasalarda risk iştahu hala düşük düzeyde**
- **Euro alanındaki risklerin azaltılması amacıyla daha somut adımlar atılsa da güven tesisi orta vadeye taşınamadı**
- **ABD ve Japonya'daki düşük büyüme ve Ortadoęu'daki siyasi gelişmelerin de etkisiyle küresel büyüme beklenenden daha yavaş oldu; daha iyi performansa sahip olan GOÜ'de de büyüme yavaşladı.**
- **Emtia ve enerji fiyatları dalgalı; son dönemde düşüş oldu**

Politika tercihleri:büyüme ve istihdam artışı

- **ABD: Düşük faiz, parasal genişleme, yeni yılda uygulamaya girecek yeni mali program; vergi artışı ve harcama sınırlaması**
- **AB: Sorunlu ülkelerde tansiyonun düşürülmesi, düşük faiz, AMB desteği, Euro bölgesinden çıkışların önlenmesi, ortak bankacılık denetimi, ortak bütçe ve denetimi**
- **Gelişmekte olan ülkeler: Dış şoklardan ve sermaye hareketlerinde iki yönlü etkilerden korunma çabası, büyümenin iç kaynaklara dayandırılması**
- **Küresel ekonomi: Büyüme hızının ve ticaretin artırılması çabaları devam ediyor.**

Küresel büyüme, beklenenden daha yavaş

Kaynak: Uluslararası Para Fonu, DEK (WEO), Ekim 2012

Türkiye'deki gelişmeler

- **Büyüme beklenenden daha yavaş, hedefin altında.**
- **Tasarruf oranı yaklaşık aynı kaldı, yatırım oranı düştü; tasarruf açığı küçüldü; küçülme özel sektörden**
- **Sermaye girişi devam etti; portföy yatırımları ve banka borçlanmasından**
- **Bütçe açığı hedefin üzerinde ancak makul düzeyde**
- **Enflasyon düştü, hedefin üzerinde.**
- **Kamu borç stokunun gsyh'ya oranı düşüyor**
- **İşsizlik oranı kriz öncesi düzeyinde**
- **Merkez Bankası'nın rezervleri de borçları da aynı miktarda arttı, rezerv/kısa vadeli borç oranı yükseldi**

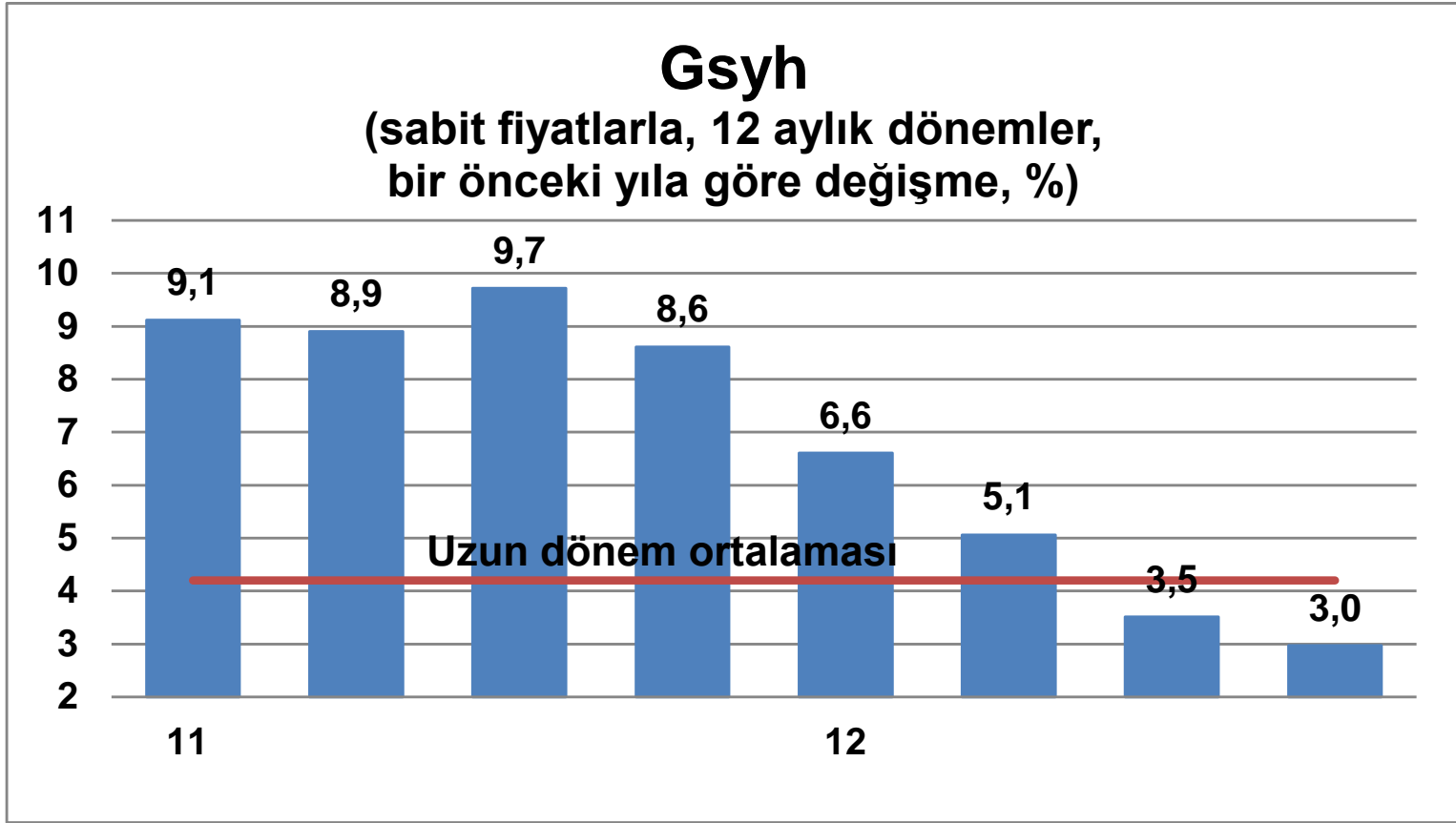
Bankacılık sektöründeki gelişmeler

- Ağustos ayından itibaren MB likiditeyi artırdı; faiz bandını daralttı; faiz oranları düştü
- Zorunlu karşılıkların daha fazla bölümünün yabancı para olarak tutulması TL üzerindeki baskıyı hafifletti
- Aracılık maliyeti yüksek kaldı
- Bankacılık sektöründe aktif büyümesi yavaşladı
- Kredi büyümesi yavaşlamaya devam etti
- Tahsili gecikmiş alacaklarda artış var
- Karşılıksız çek ve protestolu senet miktarı arttı

Bankacılık sektöründeki gelişmeler

- TL mevduat artışı üçüncü çeyrekte hızlandı
- Mevduatın vadesi hala çok kısa
- Tahvil ve bono ihracı hızlandı, vadelerde daha yüksek
- Kar hacmindeki artış sermaye yeterliliği rasyosunu destekliyor
- Basel II uygulamaya girdi, sermaye yeterliliğine etkisi sınırlı oldu

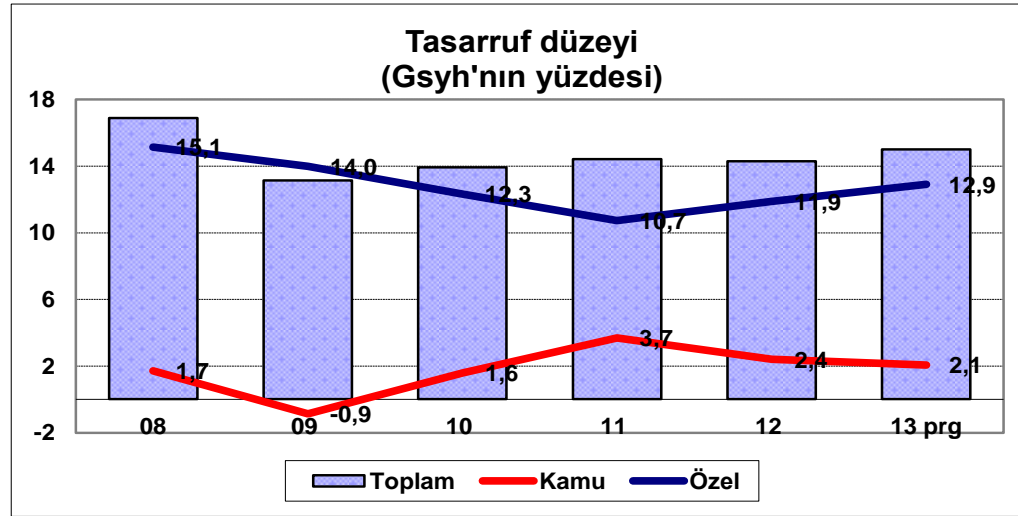
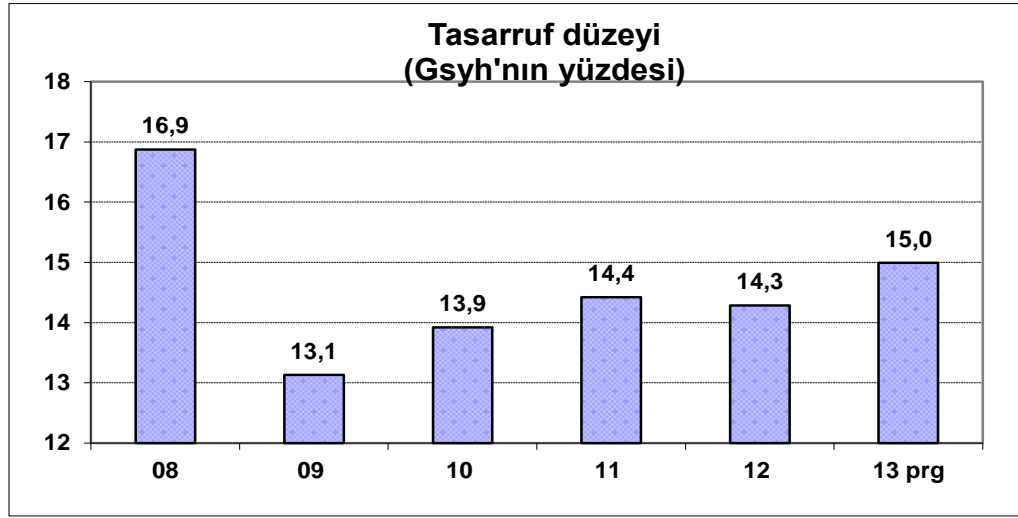
Büyüme hızı, hedefin ve uzun dönem ortalamasının altında

2012 3-4 çeyrek tahmin

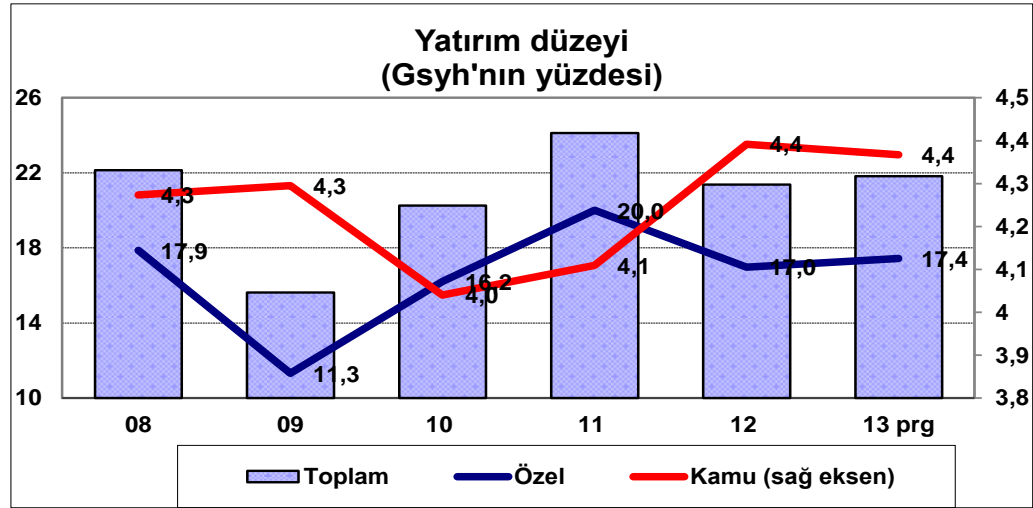
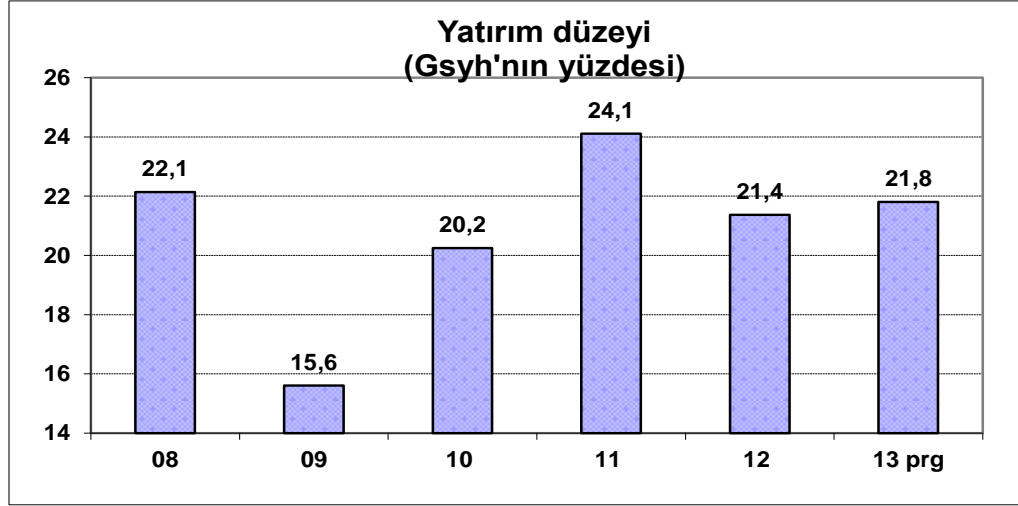
Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, TÜİK

Tasarruf oranı özelerde arttı, kamuda düştü

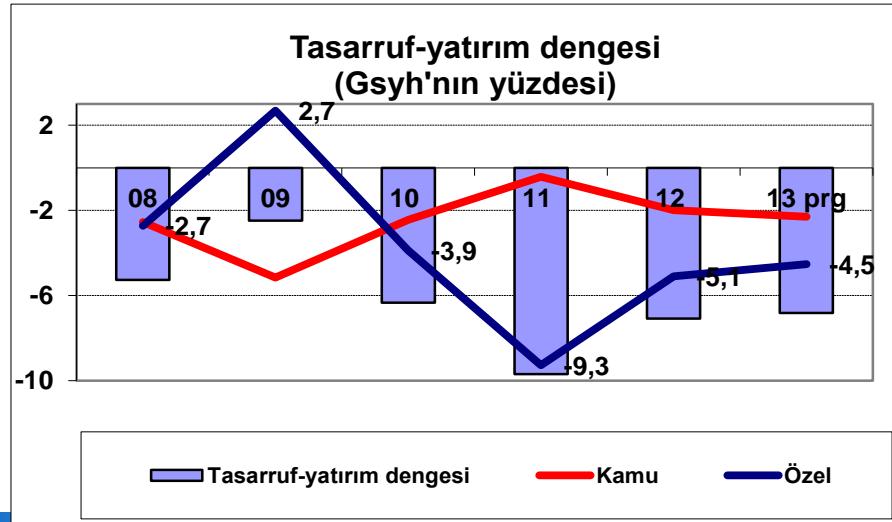
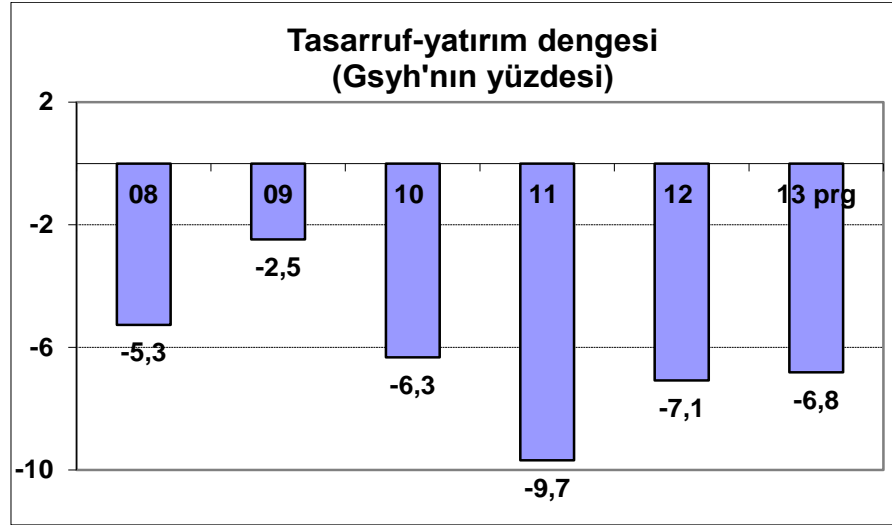
Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Özel sektörde yatırım oranı düştü

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Tasarruf-yatırım dengesi; özel sektörde hızla daraldı, kamuda büyüdü

Finansmanın önemli bölümü portföy yatırımlarından ve bankaların borçlanmalarından

Ödemeler dengesi finansmanı (12 aylık, Milyon dolar)

	2011 Aralık	2012 Ağustos	Değişme
I. Cari işlemler dengesi	-77.141	-59.013	18.128
II. Sermaye hareketi	75.126	60.565	-14.561
Finans hesabı	65.725	52.380	-13.345
Rezerv hareketi	2.015	-1.552	-3.567
MB rezervleri	1.813	-9.260	-11.073
Banka rezervleri	202	7.708	7.506
Net hata noksan	11.416	6.633	-4.783
III. Toplam kaynak girişi	75.126	60.565	-14.561
1. Portföy hareketleri	21.986	24.843	2.857
2. Varlık ve yükümlülükler (net)	28.185	17.665	-10.520
2.2. Yükümlülükler	17.077	17.905	828
Ticari kredi	1.967	1.503	-464
Kredi	18.963	9.483	-9.480
MB	0	0	0
Hükümet	-781	-1.913	-1.132
Bankalar	12.447	5.960	-6.487
Diğer sektörler	7.297	5.436	-1.861
Mevduat	-4.359	6.458	10.817
MB	-1.965	-2.192	-227
Bankalar	-2.394	8.650	11.044
Diğer	506	461	-45
3. Doğrudan yatırımlar	13.569	11.433	-2.136
Yurtiçinde	16.035	15.113	-922
Gayrimenkul	2.013	2.158	145
Yurtdışında	-2.466	-3.680	-1.214
4. Net hata ve noksan	11.416	6.633	-4.783

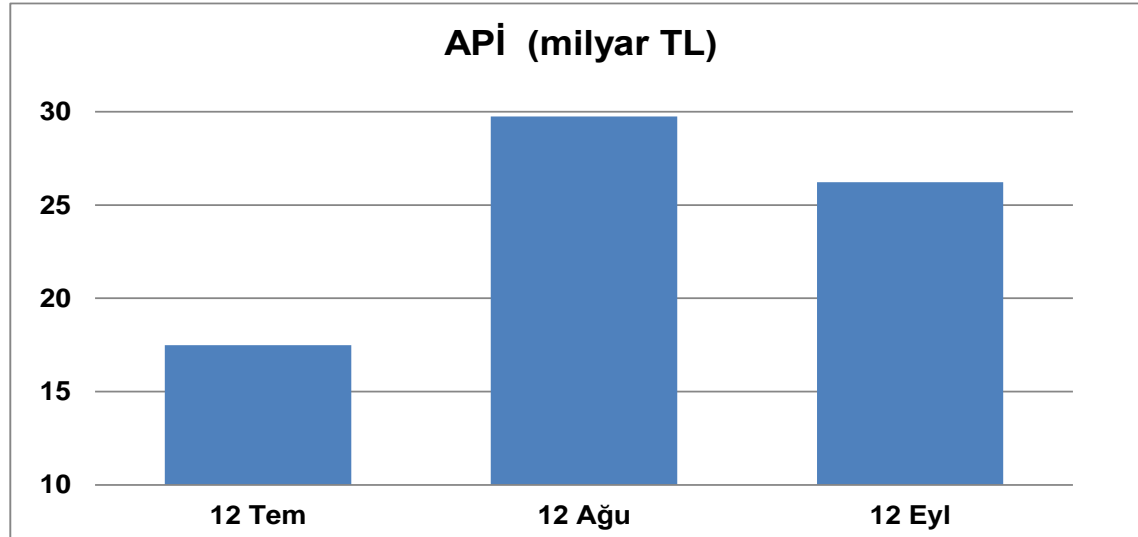
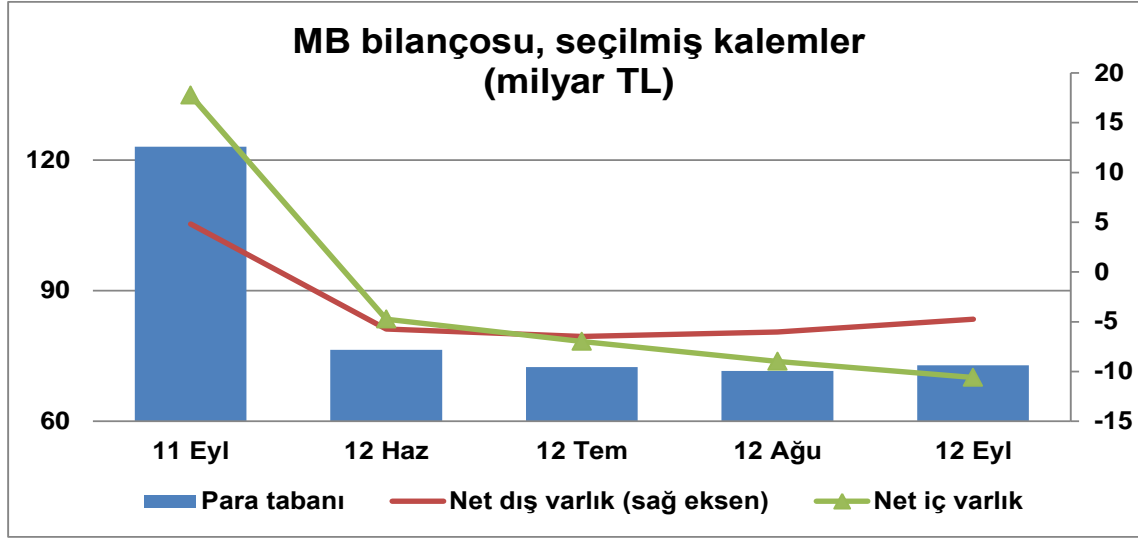
Kaynak: TC Merkez Bankası

Para talebi aynı, kamu borç stoku azalıyor

Kamu borç stoku ve para talebi (%)	2010	2011	2012 Eylül
M2RF/Gsyh	41	38	38
M2YRF/Gsyh	55	53	52
İç borç stoku/Gsyh	32	28	28
Toplam kamu borç stoku/Gsyh	43	40	38
İç borç stoku/Banka aktifleri	35	30	30

Gsyh ve banka aktifleri Eylül itibariyle tahmin

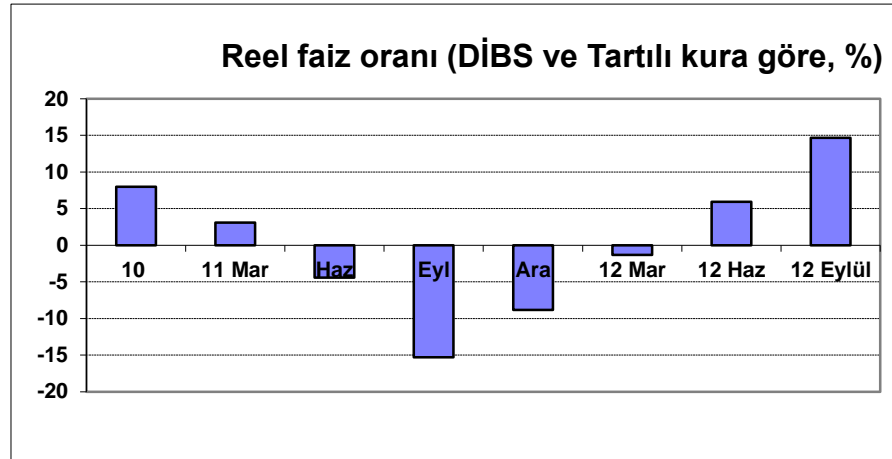
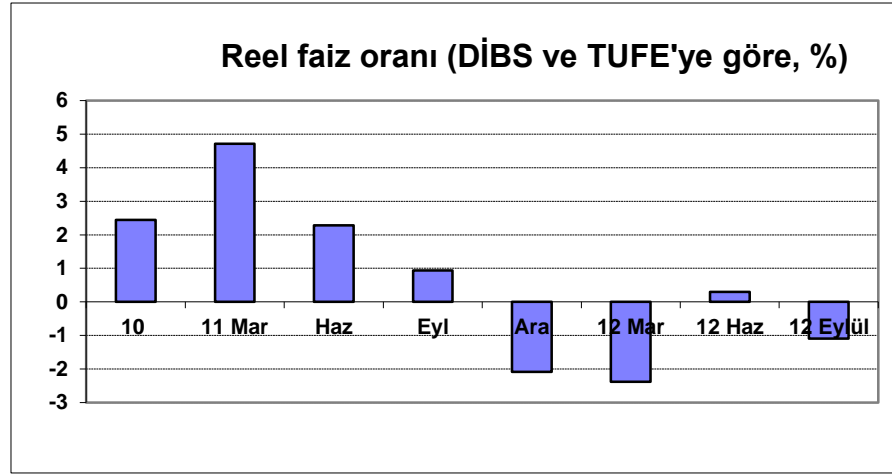
MB Temmuzdan sonra likiditeyi arttırdı

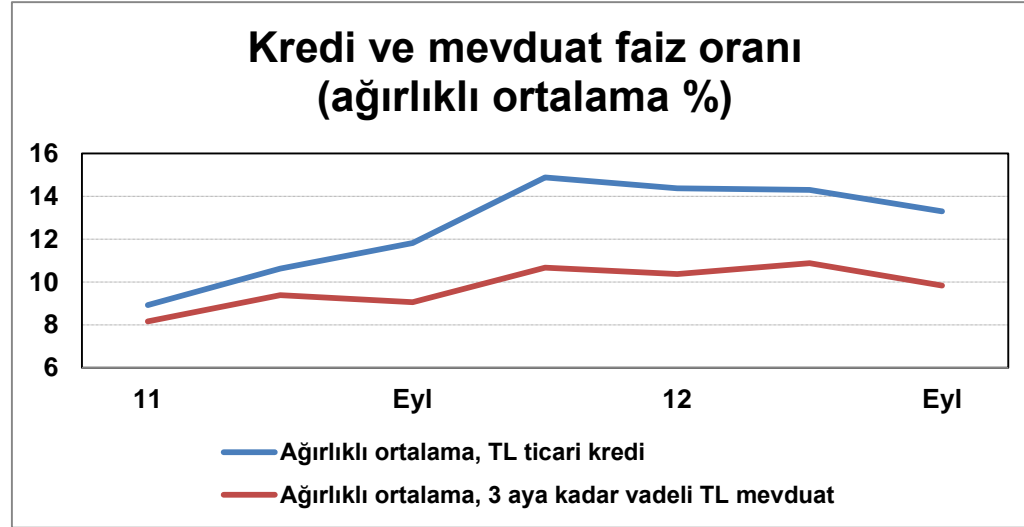
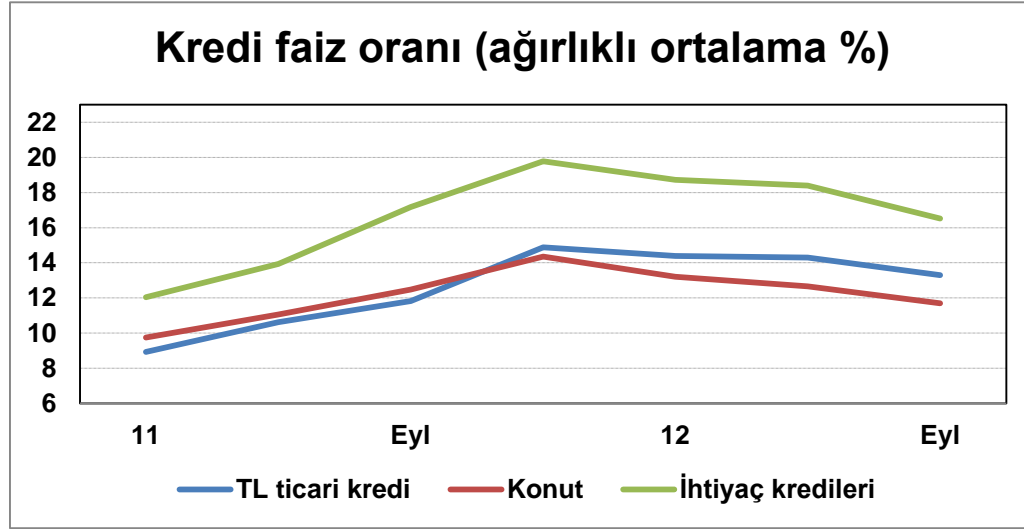
...fonlama faizinde düşüş üçüncü çeyrekte hızlandı

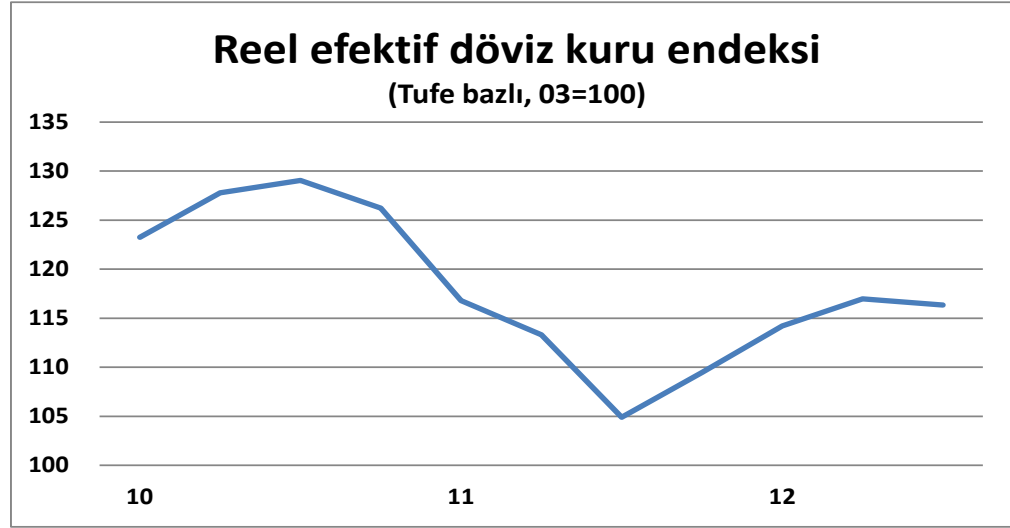
Reel faiz oranı (geçmiş enflasyona ve kur artışına göre) ; TL'de sıfıra yakın; yabancı paraya göre yükseldi

Kredi ve mevduat faiz oranları düşüyor

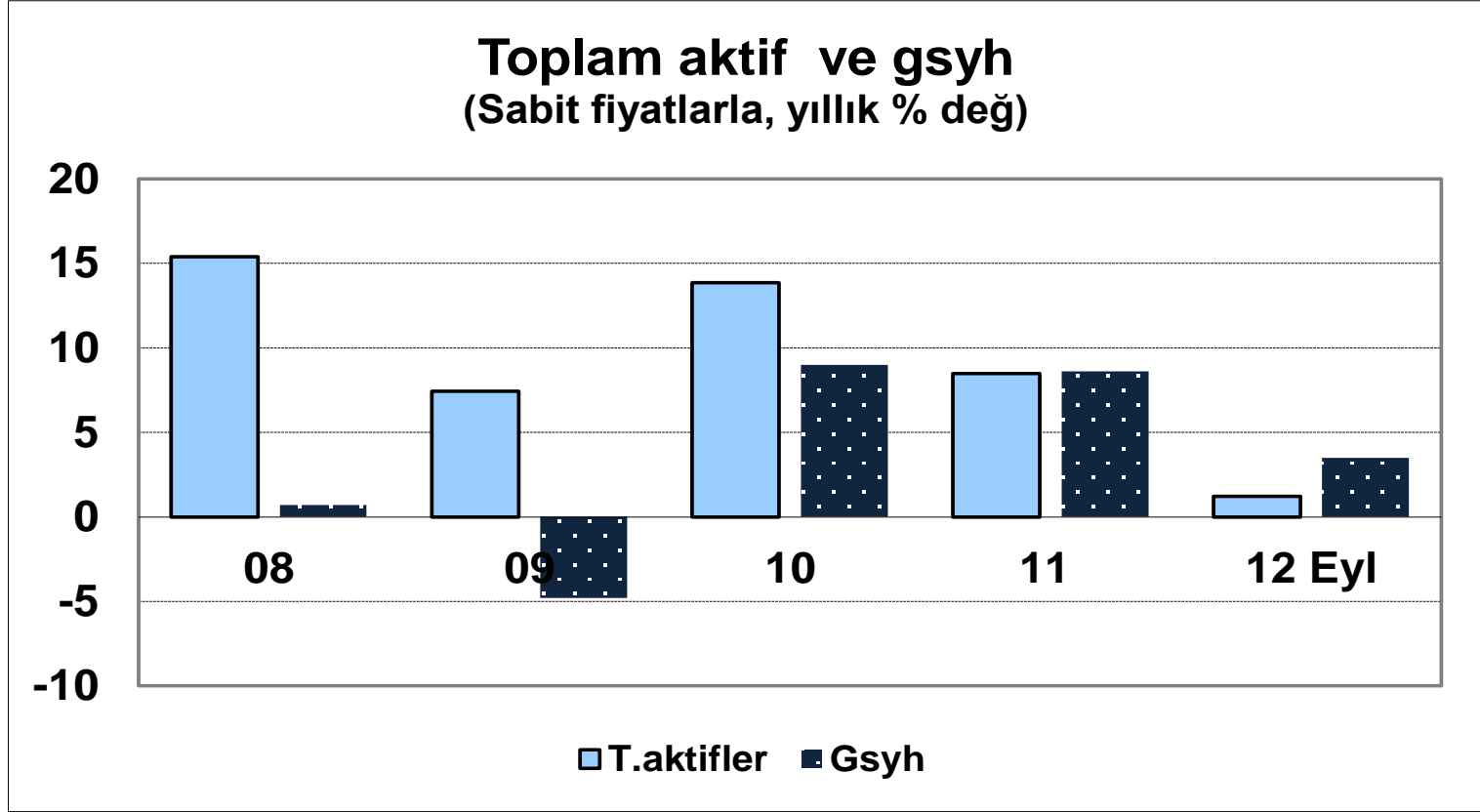
TL değer kazancı son çeyrekte yavaşladı

Bankacılıkta gelişmeler

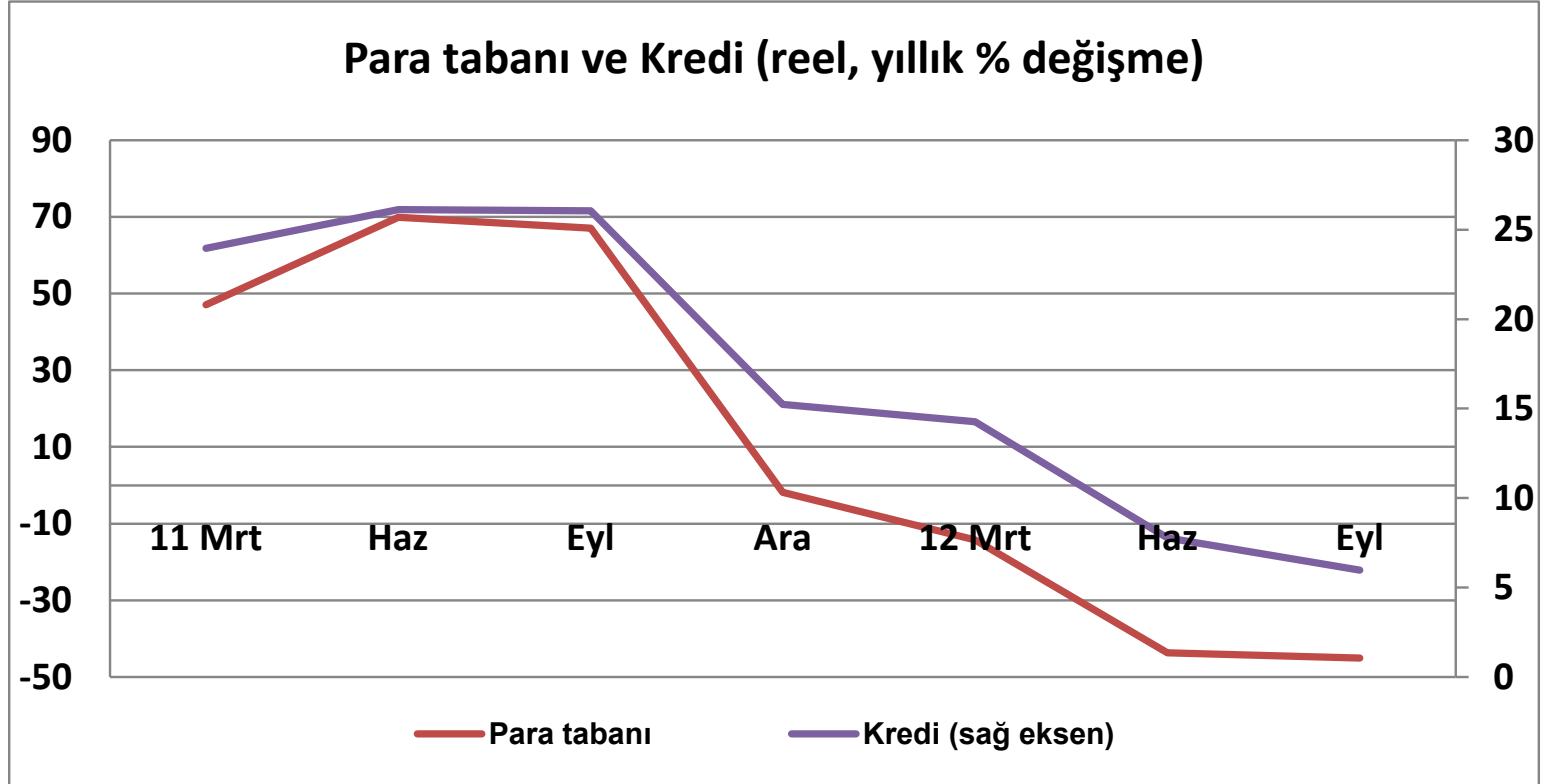

Bankacılık bilançosunda büyüme yavaşladı

Eylül tahmin

Kredi büyümesinde para politikası etkisi

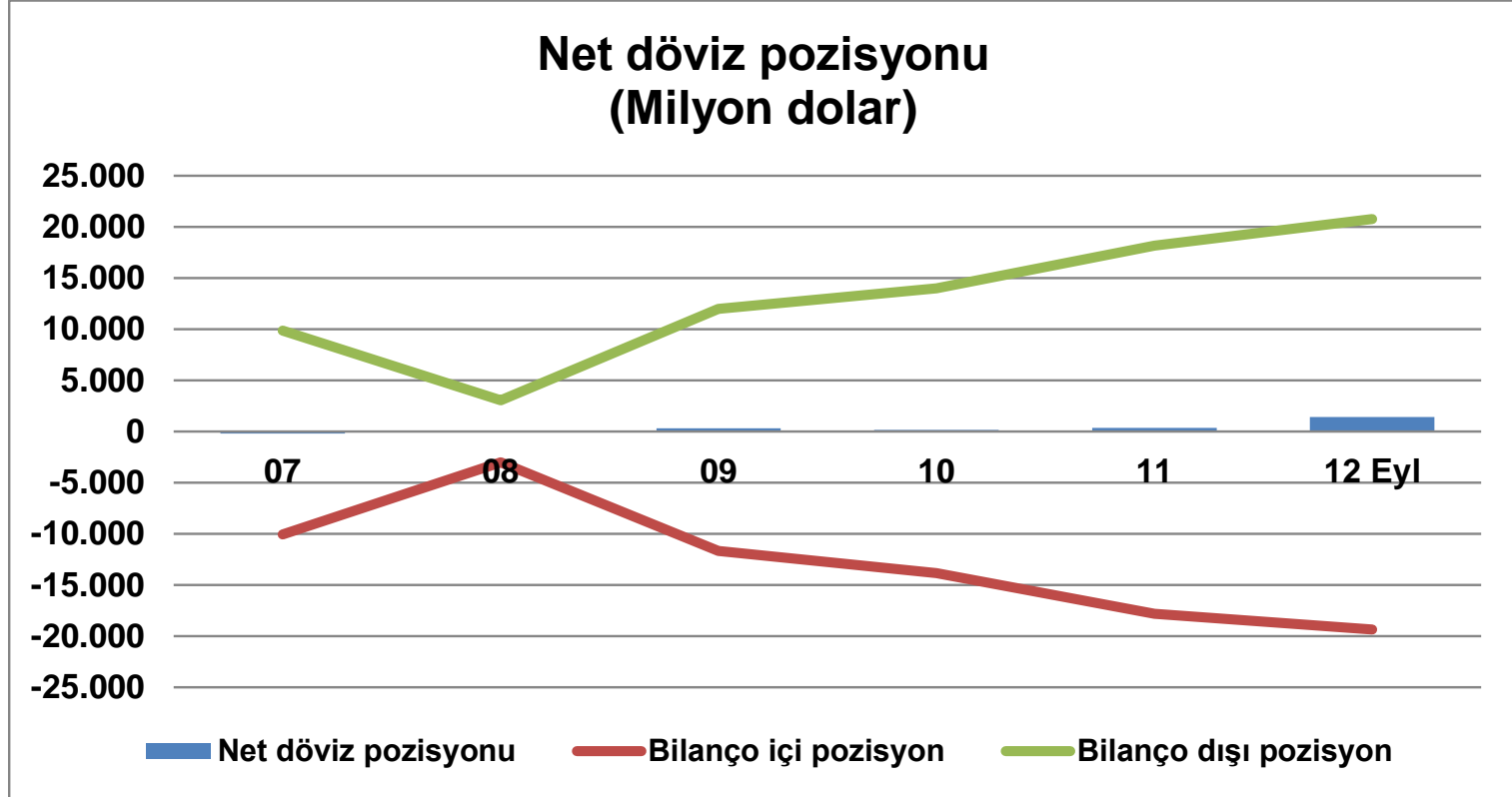

Daha fazla yabancı para kaynak, daha fazla TL aktif

Sseçilmiş bilanço kalemleri 2012 Ağustos

	TL Milyon TL	YP Milyon dolar	Değişme TL Milyon TL	Değişme YP Milyon dolar
Likit değerler	47.348	74.029	-14.400	18.337
Menkul kıymetler	235.838	23.925	1.543	-2.909
Krediler	554.856	109.845	66.397	4.830
Duran aktifler	24.674	2.601	3.093	-75
Diğer aktifler	49.056	5.855	6.575	691
Topla aktifler	911.772	216.255	63.209	20.873
Mevduat	480.073	135.343	20.116	10.644
Mevduat dışı kaynaklar	115.432	110.777	-182	15.043
Diğer pasifler	71.831	8.896	15.075	494
Sermaye benzeri krediler	0	4.664	0	191
Özkaynaklar	163.501	1.263	18.743	1.350
Net kar	15.185	0	-4.662	0
Toplam pasifler	830.837	260.943	53.752	27.721
Aktif-pasif farkı	80.935	-44.688	9.457	-6.847

Net döviz pozisyonu düşük düzeyde

Likiditede YP tercihi

Bankaların likidite tercihi

	Eylül 2012 Milyon dolar	Oran (%)
Bankaların MB'dan YP alacağı	57.346	
YP mevduat	141.935	40
Yurtdışı bankalardan borçlanma	73.383	78
YP krediler	113.848	50
TL likit varlık/TL yükümlülük		6
YP likit varlık/YP yükümlülük		28

Kredilerin ve mevduat dışı kaynakların payı artıyor

Bilançonun dağılımı

Sektör, %	2010	2011	2012 Ağu
Likit değerler	12	14	14
Menkul kıymetler	29	23	21
Krediler	53	56	58
Duran aktifler	2	2	2
Diğer aktifler	5	4	5
Toplam	100	100	100
Mevduat	61	57	56
Mevduat dışı kaynak	19	24	24
Diğer pasifler	6	6	7
Sermaye benzeri krediler	1	1	1
Özkaynaklar	13	12	13
Toplam	100	100	100

Bilançonun üçte ikisi, mevduatın tamamı kredilere

Krediler

%

2010 2011 2012 Eyl

Krediler/Gsyh

49

54

55

Kurumsal krediler/Gsyh

33

36

37

Bireysel krediler/Gsyh

16

17

18

Krediler/toplam aktifler

53

56

58

Krediler/mevduat

86

99

104

Tasarruf ve bireysel krediler

Tasarruf mevduatı ve bireysel krediler (%)

Oranlar	2002	2011	2012 Eyl
Bireysel krediler/tasarruf mevduatı	7	53	56
Bireysel krediler/TL tasarruf mevduatı	19	78	82
Tasarruf mevduatının dağılımı (%)			
Tasarruf mevduatı	100	100	100
TL	36	68	68
YP	64	32	32
Gsyh'ya oranı (%)			
Tasarruf mevduatı	27	32	32
TL	10	22	22
YP	17	10	10
Bireysel krediler	2	17	18

Gsyh Eylül 2012 tahmin

Kredi dağılımında değişiklik yok

Türkiye'de yerleşik bankaların Kredilerinin dağılımı (%)

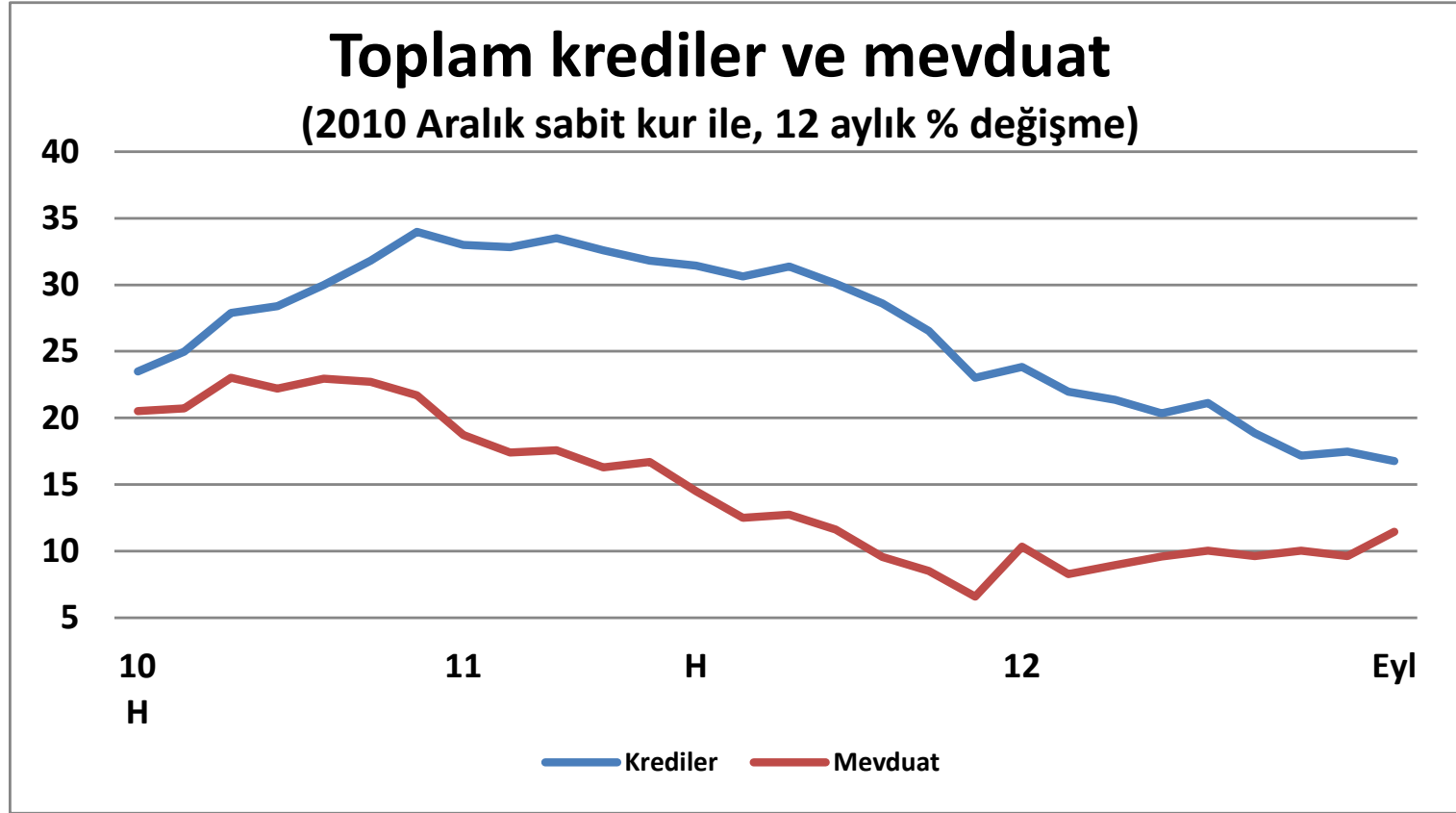
	2010	2011	2012 Eyl
Kurumsal	68	68	67
TL	40	39	41
YP	27	29	26
KOBİ* (bilgi için)	23	24	22
TL	18	19	19
YP	5	5	4
Bireysel kredi	32	32	33

KOBİ 2012 Ağustos itibariyle

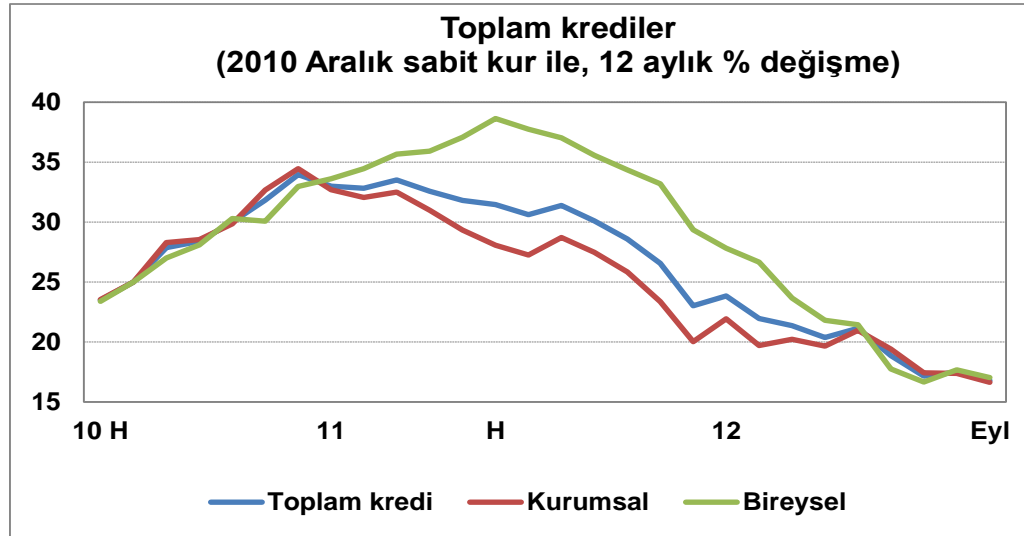
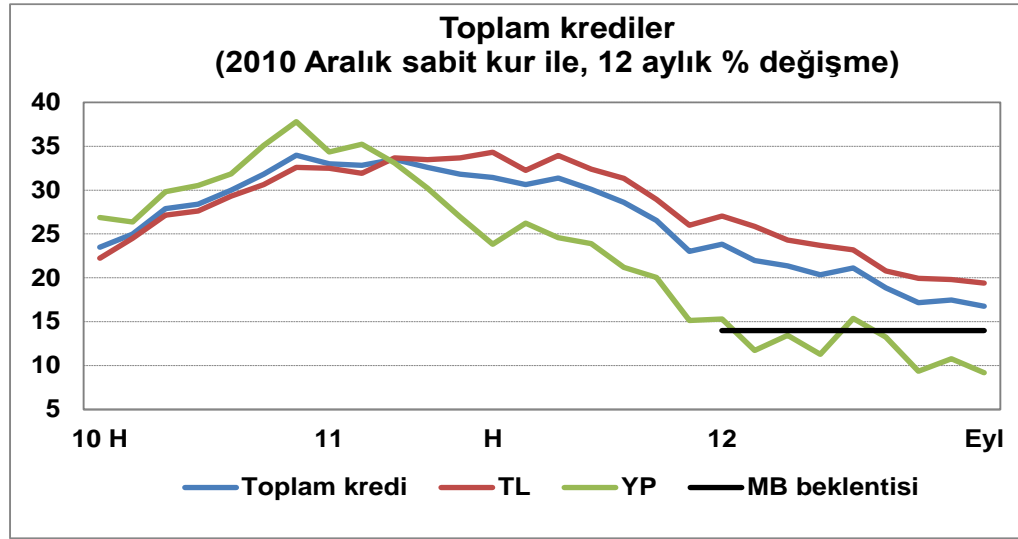
Kaynak: BDDK

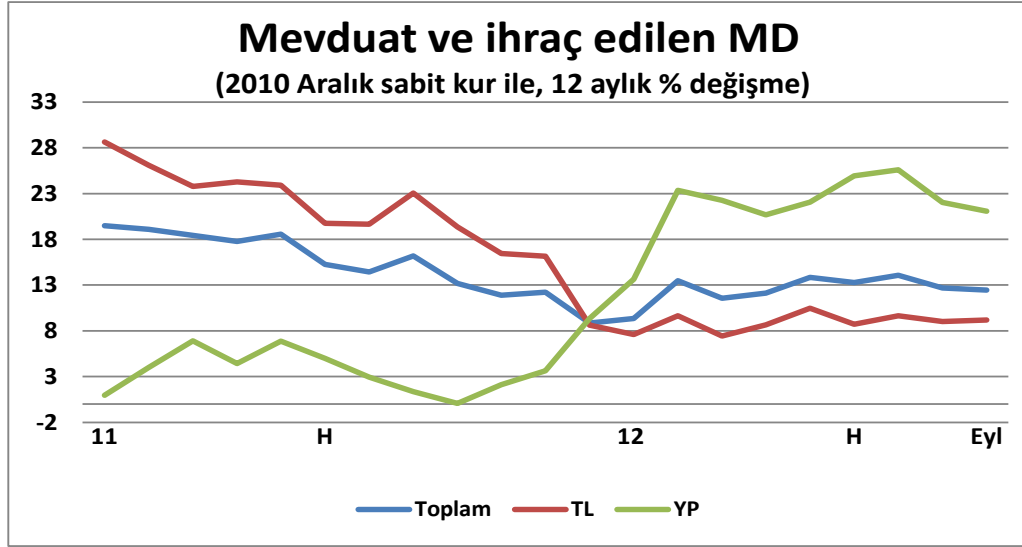
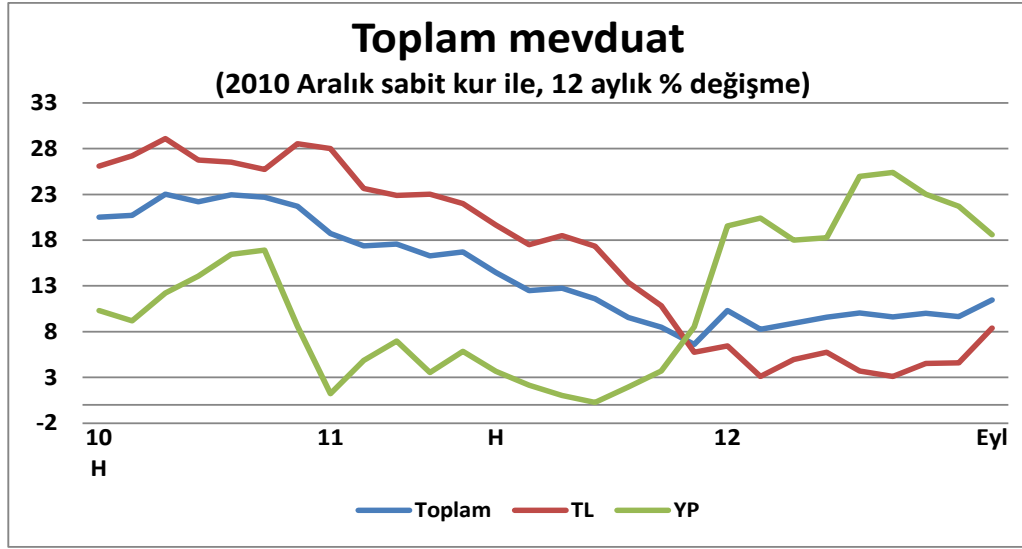
Mevduat ve kredi büyümesi arasındaki fark azalıyor

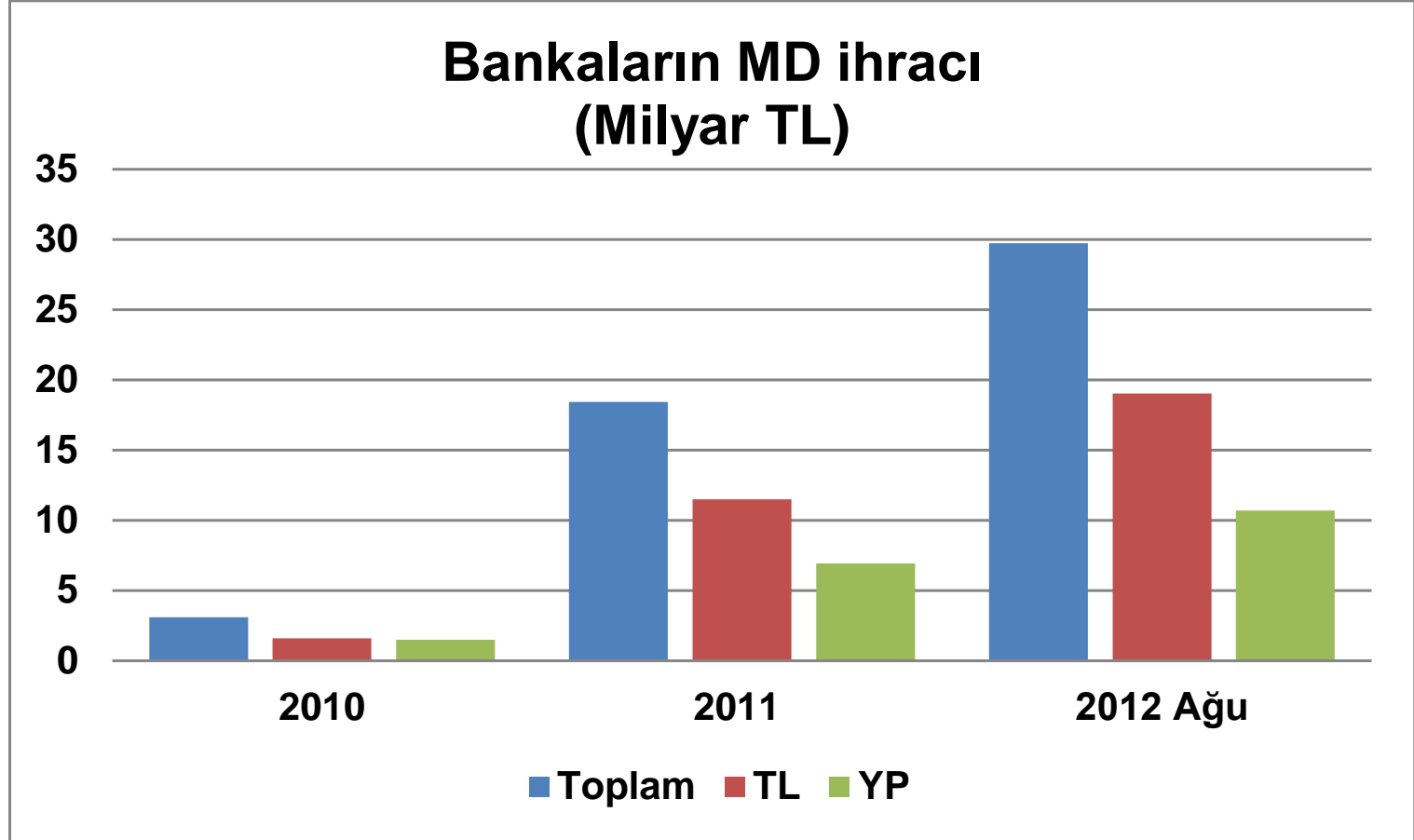
Yıllık kredi büyümesi yüzde 15'e yaklaşıyor

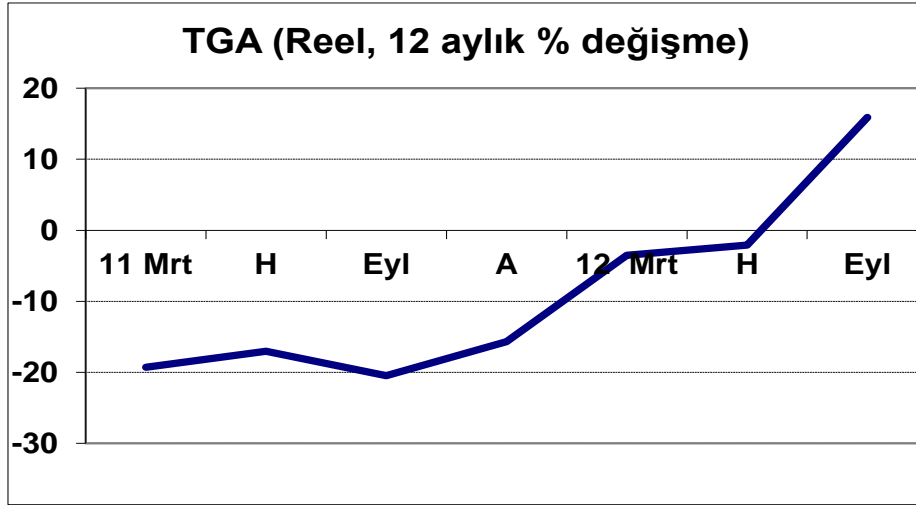
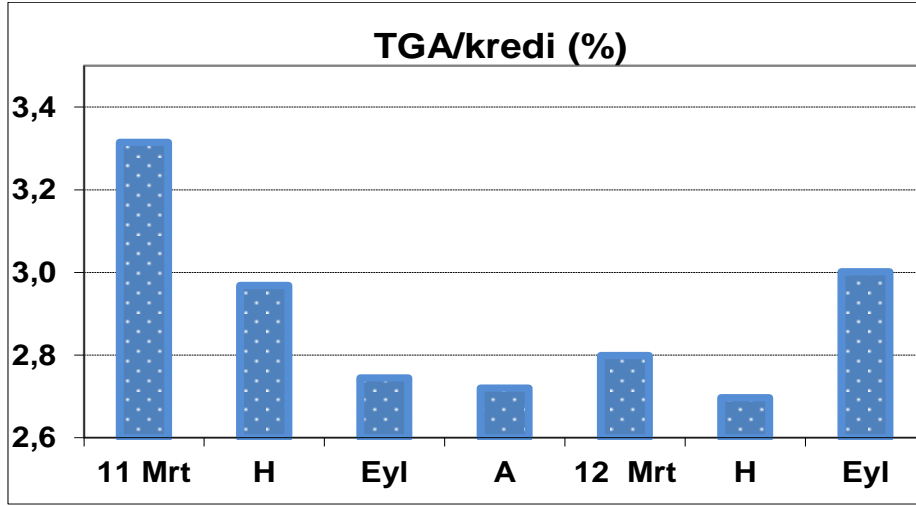
Son çeyrekte TL mevduat artışı hızlandı

Menkul kıymet ihracı artıyor

TGA artıyor

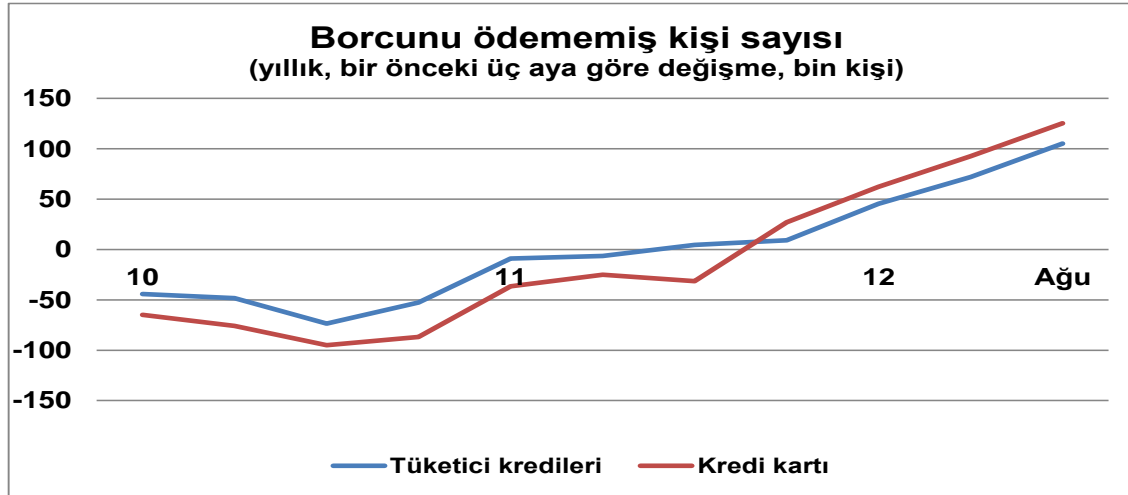
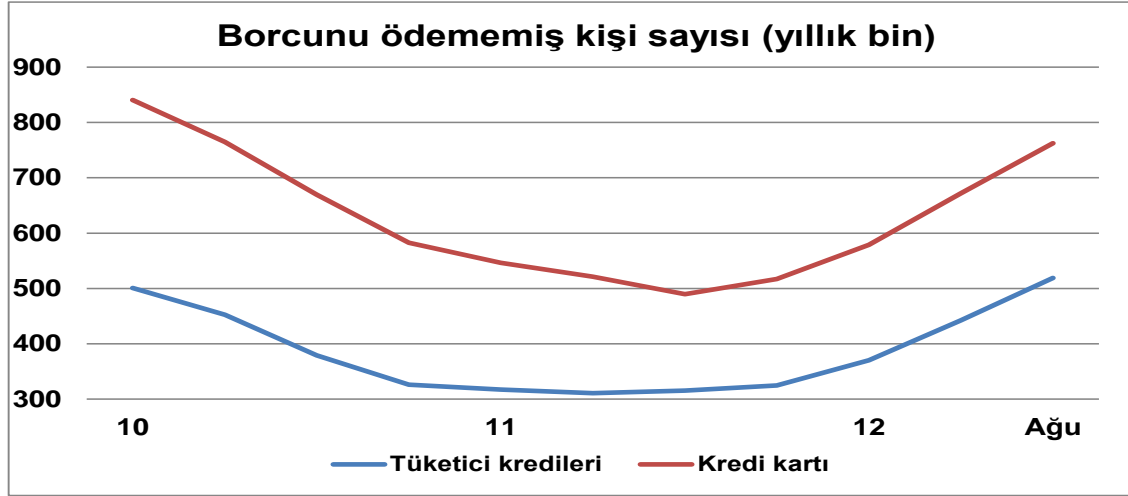

Kredi riski (%)

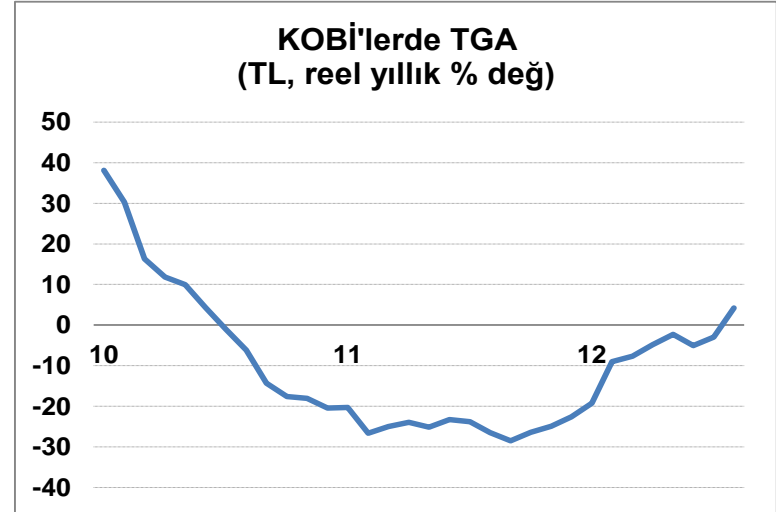
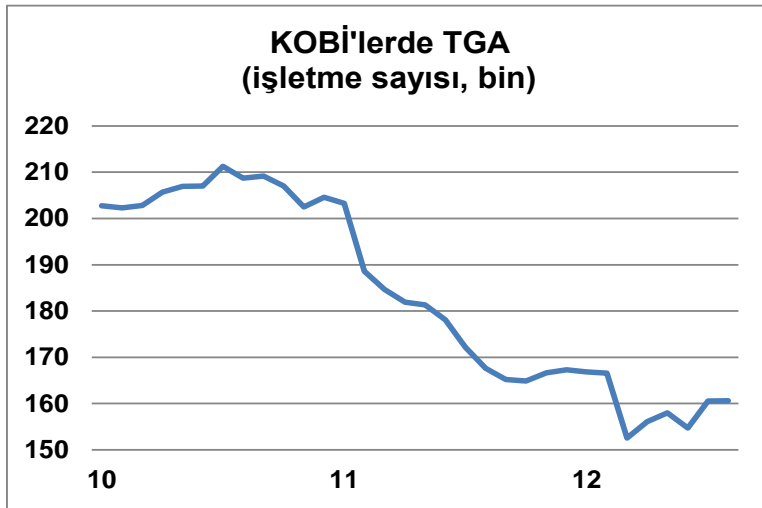
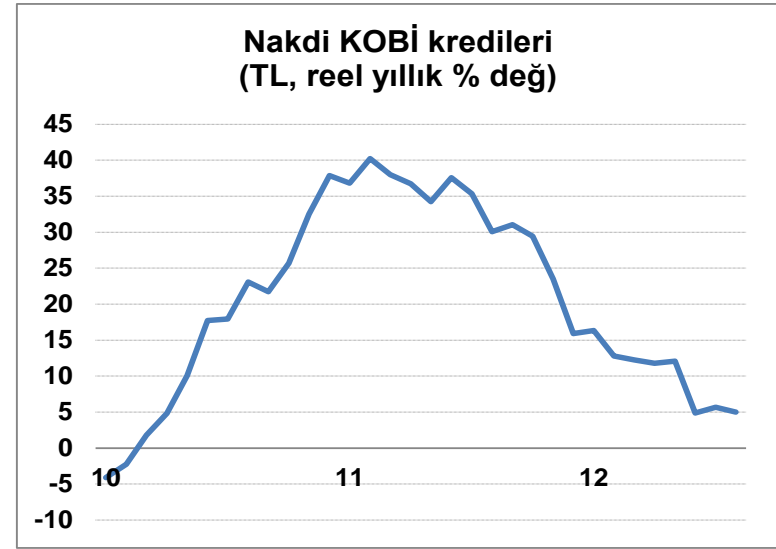
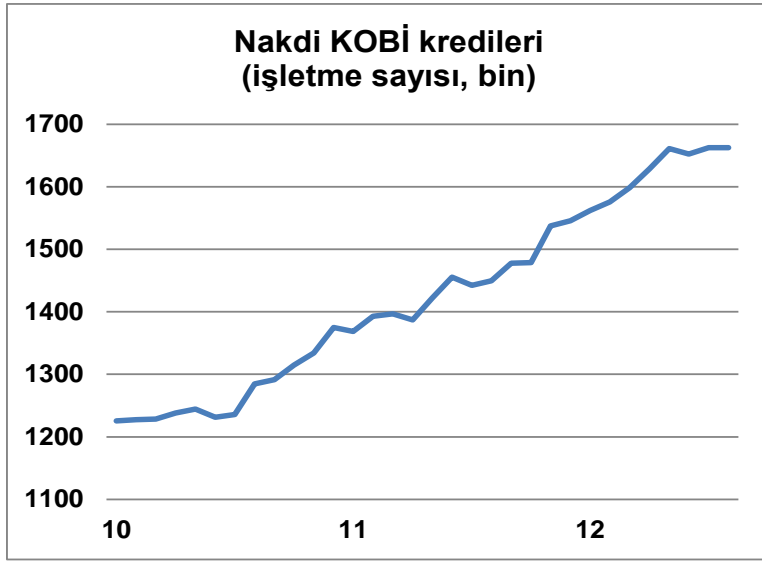
	2010	2011	2012 Eyl
TGA/krediler	3,7	2,7	3,0
TGA/krediler (kurumsal)	3,4	2,6	2,9
TGA/krediler (bireysel)	4,3	3,0	3,2
Tüketici krediler	2,7	1,9	2,2
Kredi kartları	8,8	6,3	5,9
TGA/krediler (KOBİ)	4,7	3,2	3,3

KOBİ'ler için 2012 Ağustos itibariyle

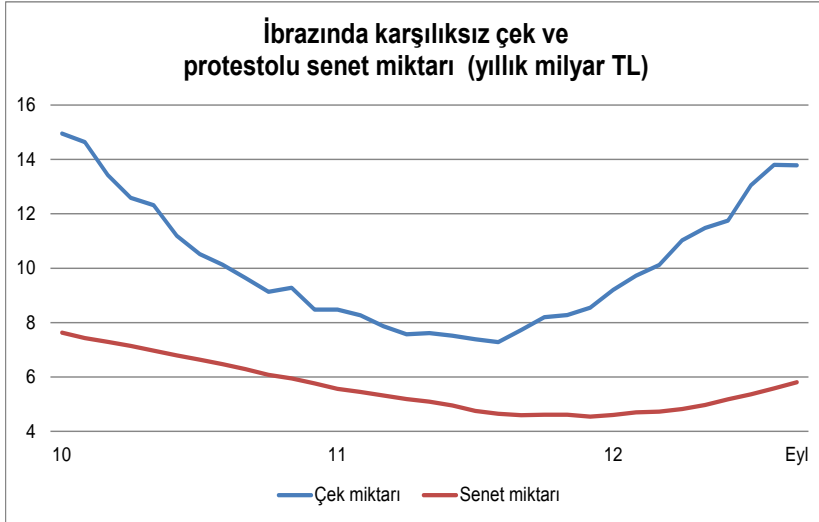
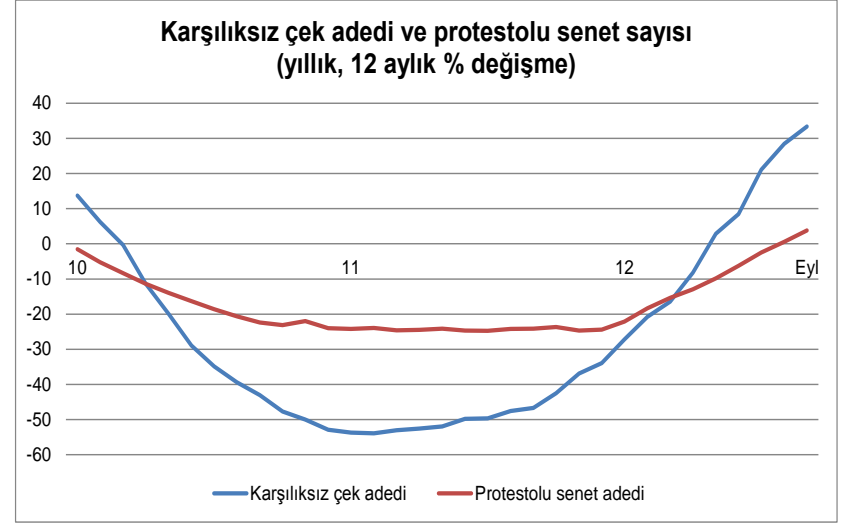
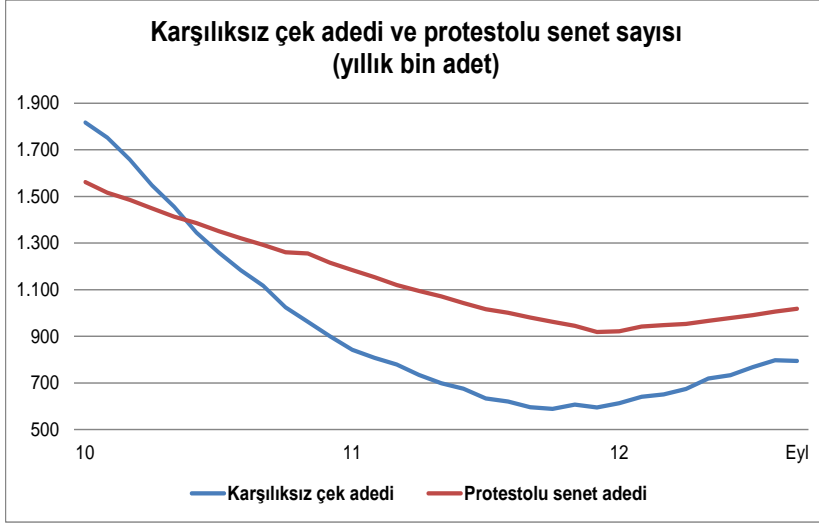
Borcunu ödemeyenlerin sayısında artış

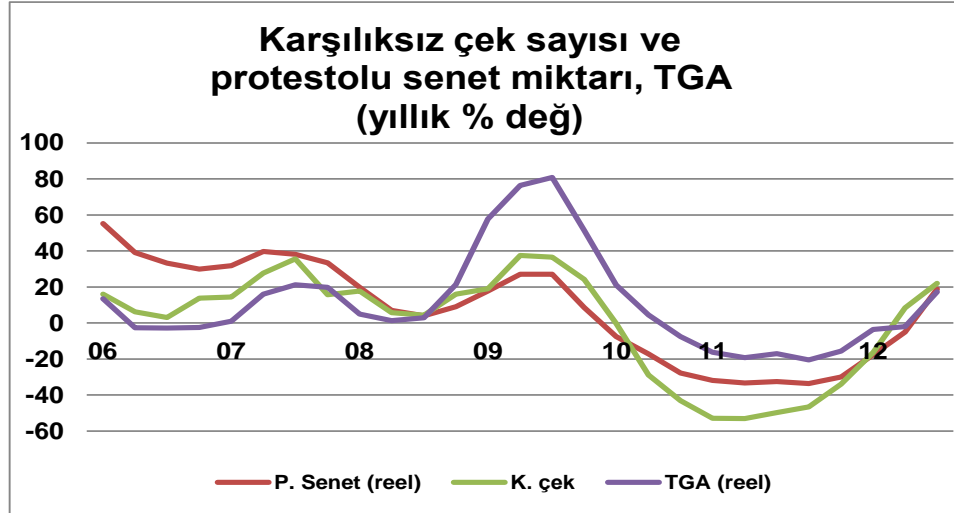
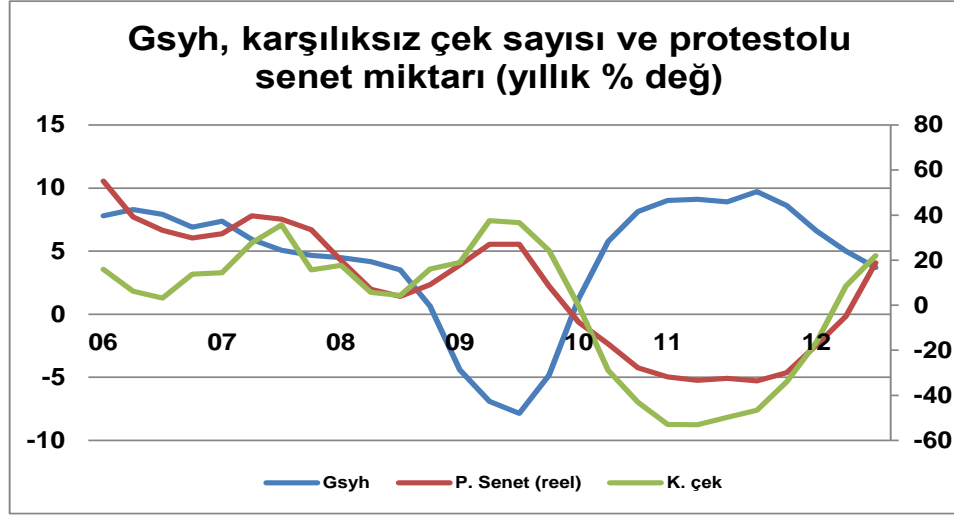
KOBİ kredileri

Karşılıksız çek ve protestolu senet

...büyük ölçüde yavaşlamadan

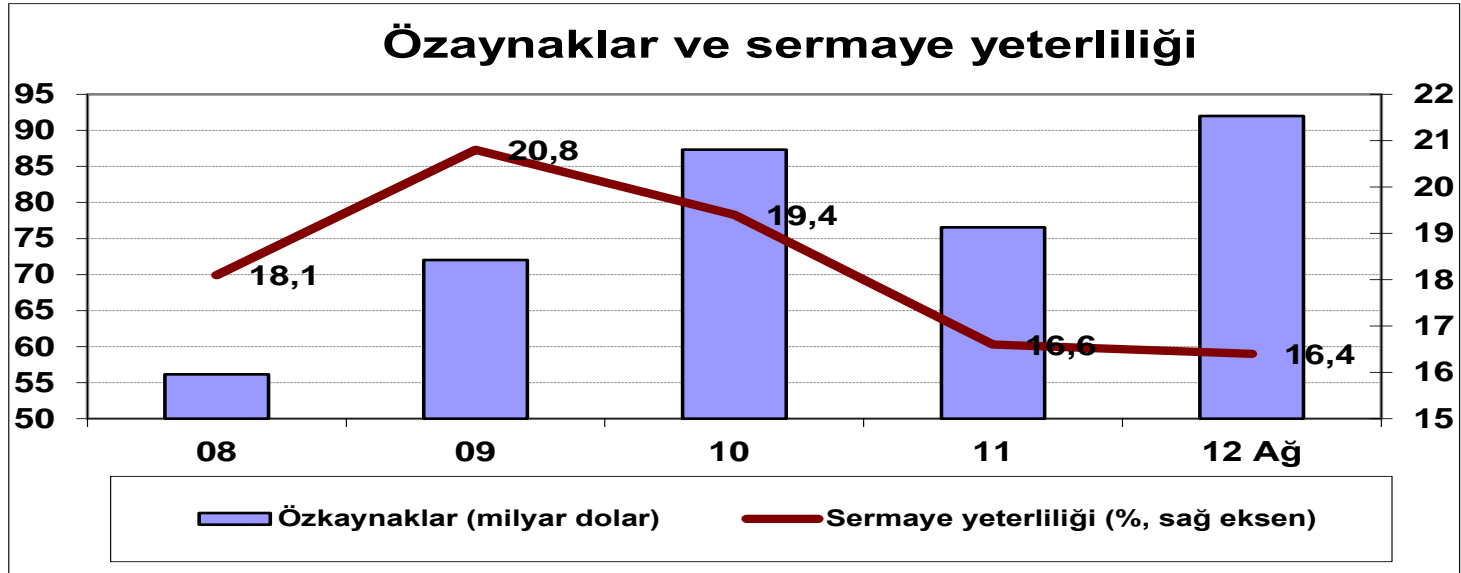

Özkaynak ve sermaye yeterliliği

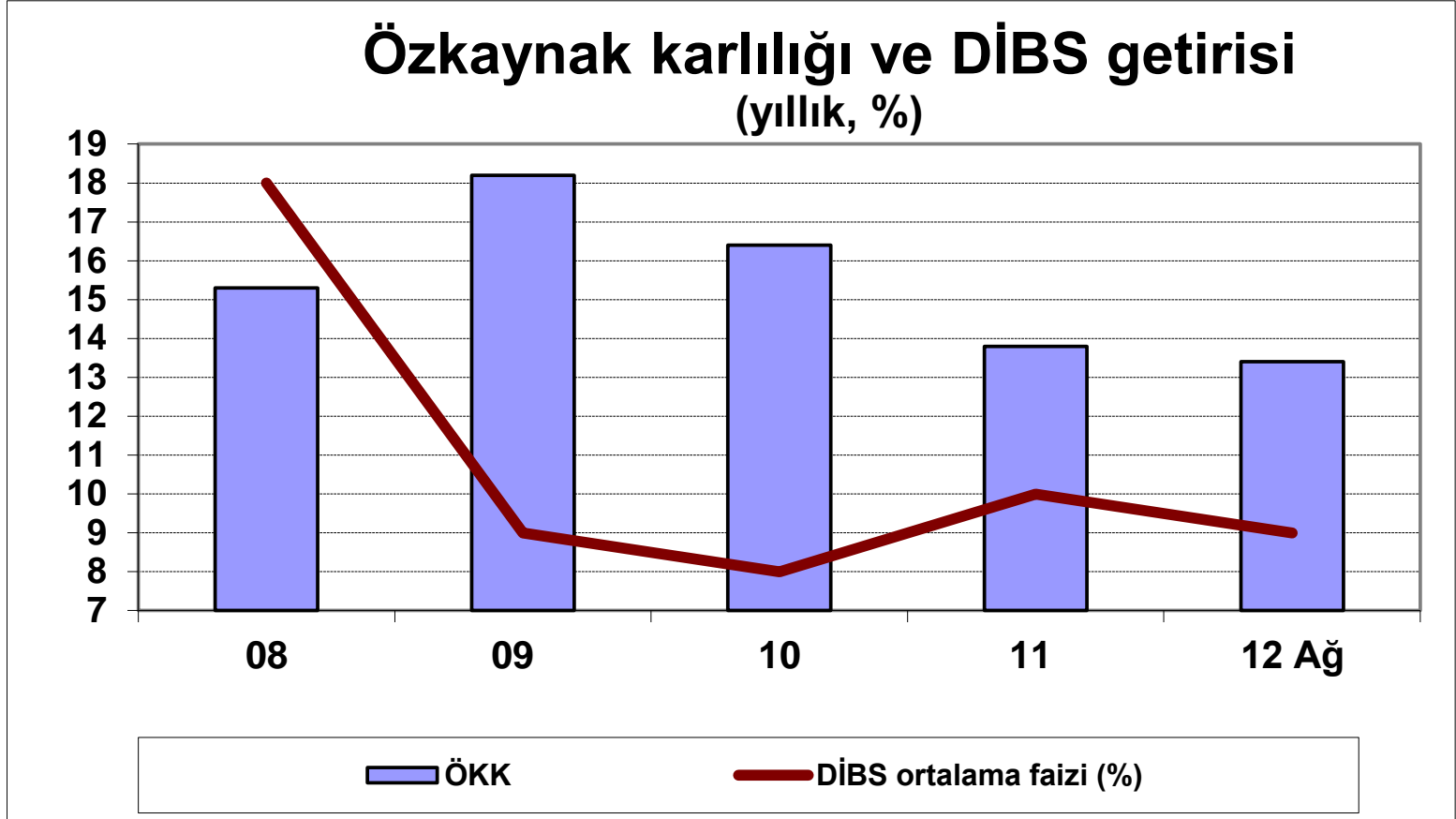
Özkaynaklar

(Milyar TL)

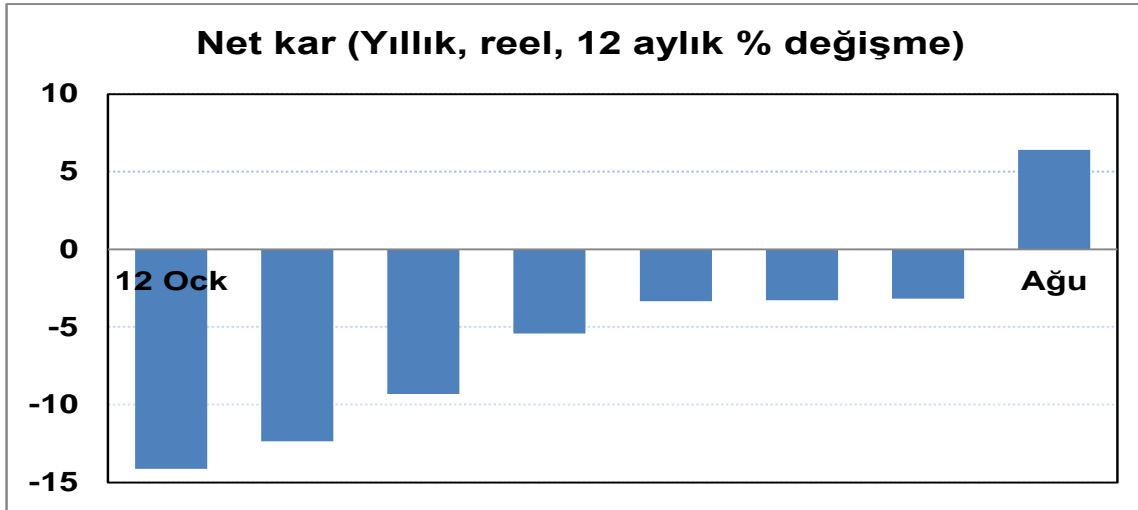
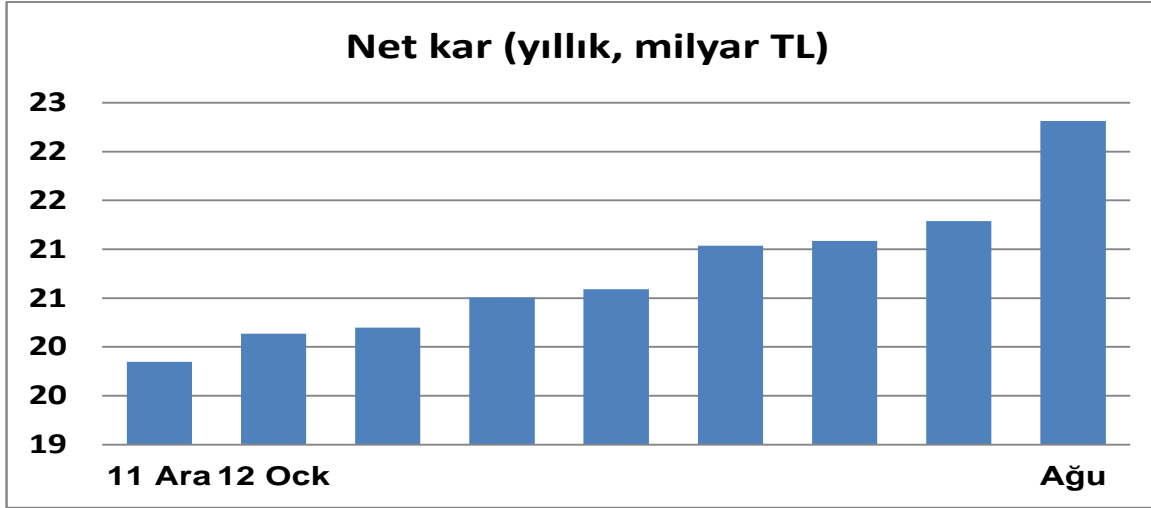
	2011	2012 Ağu
Özkaynaklar	145	166
Serbest özkaynaklar	114	131

Özkaynak karlılığında yavaş da olsa düşüş var

Kar hacminin seyri

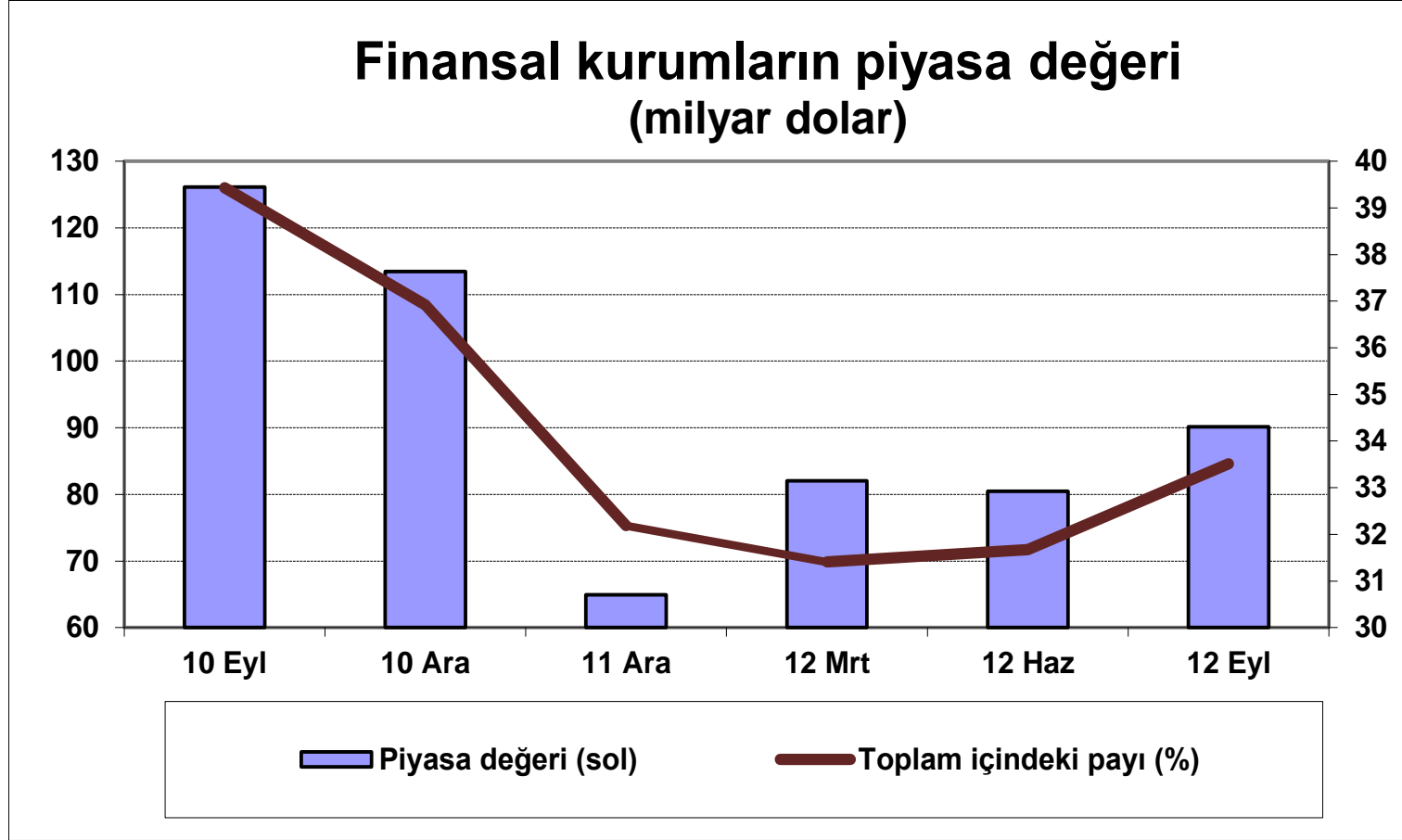
Gelir/gider dengesi

Gelir-gider analizi

(Kümülatif, Ağustos, milyon TL)

	2011	2012	% chg 11/10	% chg 12/11
Faiz gelirleri	55.225	73.262	23	33
Faiz giderleri	30.731	40.172	40	31
Net faiz geliri (gideri)	24.494	33.090	6	35
Takipteki alacaklar özel provizyonu	2.562	4.030	-21	57
Prov.sonrası net faiz geliri	21.932	29.060	11	33
Faiz dışı gelirler	15.737	15.456	23	-2
Faiz dışı gider	21.620	25.223	37	17
Faiz dışı gelir-faiz dışı gider	-5.883	-9.767	91	66
Faiz dışı gelir-faiz dışı gider (gk hariç)	-3.696	-7.716	55	109
Vergi öncesi kar (zarar)	16.048	19.293	-4	20
Vergi provizyonu	3.329	4.108	6	23
Dönem net karı (zararı)	12.719	15.185	-6	19
Dönem net karı (zararı) (gk hariç)	14.907	17.236	5	16

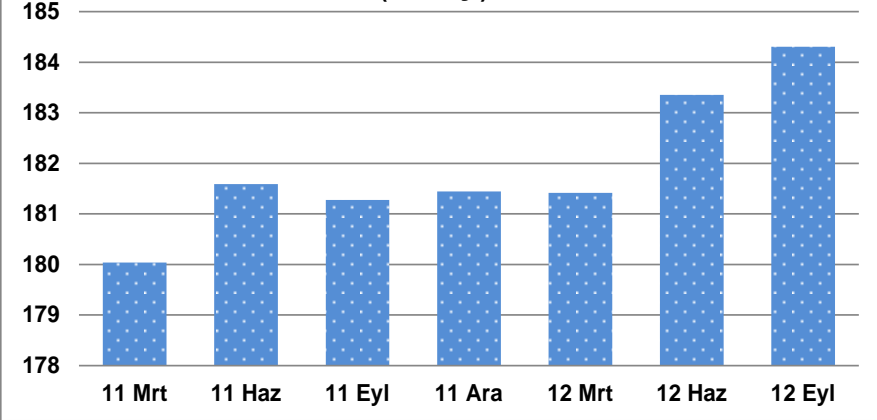
Piyasa deęerine yansırma

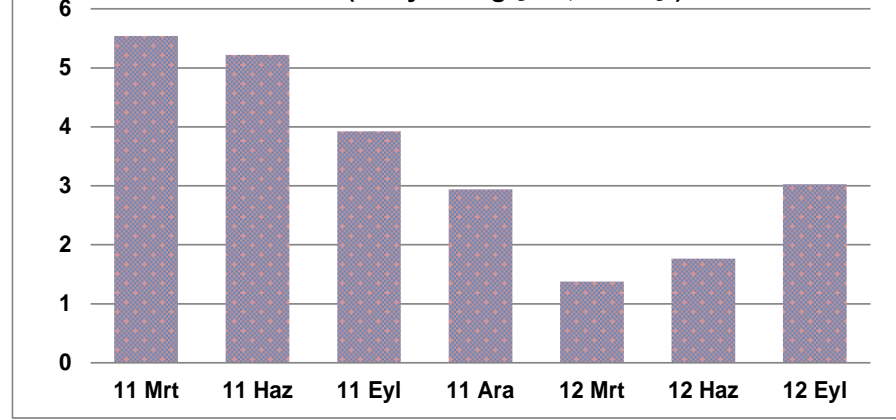
Kaynak: İMKB

İstihdam ve şube sayısı artıyor (1)

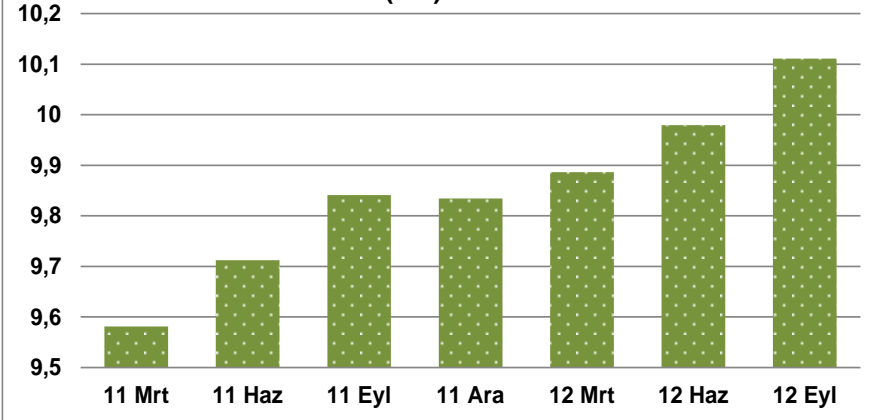
Çalışan sayısı
(bin kişi)

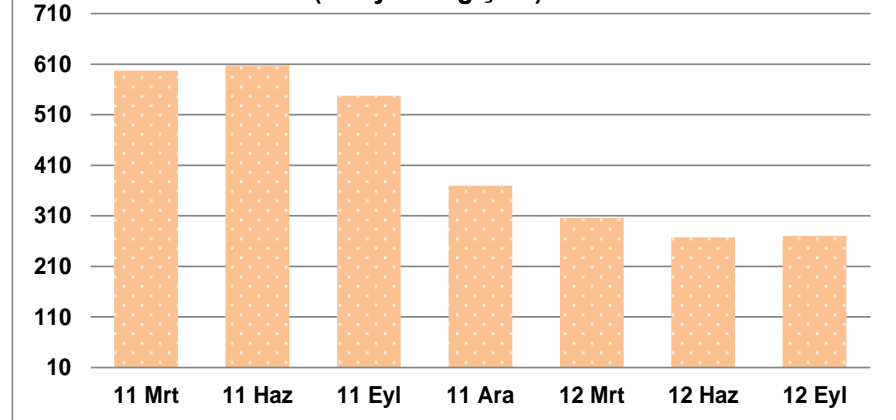
Çalışan sayısı
(12 aylık değişme, bin kişi)

Şube sayısı
(bin)

Şube sayısı
(12 aylık değişme)

(1) Mevduat, kalkınma ve yatırım bankaları
Kaynak: TBB

Yakın dönemde beklentiler

Kredi notunda artış

- **Küresel gelişmelerden kaynaklanan negatif şoklardan korunma ve risklerin doğru yönetilmesi**
- **Para politikası ve bankacılık düzenlemeleri ekonominin hız ayarında etkin olarak kullanılıyor**
- **Büyüme hızını hedefe doğru hızlandıracak, enflasyonun hedefe yavaşlatacak, kamu kesimi açığını büyütmeyecek bir beklenti var**
- **Tasarruf artışı ve vadenin uzatılması: özendirici yaklaşımlar**
- **Kredi derecelendirme notunun yükselmesi**

Özkaynaklar güçlü olmalıdır

- **Mevcut koşullarda kredi büyümesinin yüzde 15-18 olması bekleniyor**
- **Kredi riskinin yönetimi**
- **Kar hacminin yıllık bazda yüzde 12 düzeyinde artması bekleniyor.**
- **Karın artması tek başına performans ölçüsü değildir, özkaynak karlılığı ve aktif karlılığına da bakmak gerekir. Karlılık riskler karşısında özkaynak yeterliliğini desteklemelidir. Özkaynak karlılığının yüzde 13,5-13,8 civarında olması bekleniyor**
- **Özkaynakların güçlü olması büyüyen Türkiye açısından çok önemlidir.**
- **Kredi/mevduat oranının düzeyi mevduata dayalı kredi büyümesini sınırlıyor**

Gündemdeki konular

- **Uzun vadeli borçlanma araçlarına (mevduat dışında) daha düşük rezerv oranı uygulaması**
- **Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nda uygulama: tereddütler ve sorunlar izleniyor**
- **Tüketiciyi Koruma Kanunu taslağı; ücret ve komisyonlar; müşteriye şeffaf olunmalı, hizmet seçiminde tercih müşterinin olmalı, sınırlama getirilmemeli, aksi durumda hizmet kalitesi, yaratıcılık ve rekabet sınırlanır.**
- **FATF kararları ve yansımaları: İlgili kurumlara ve Hükümetimize bilgi veriliyor**
- **FATCA uygulaması: Maliye Bakanlığı öncülüğünde çalışmalar başladı**
- **Risk Merkezi çalışmaları: Sözleşme aşamasına gelindi**
- **Uluslararası bankacılık düzenlemeleri: İzleniyor ve etkileri değerlendiriliyor**

Teşekkür ederiz.

